

Nd.

316. Frumvarp til laga

um beitumál.

(Lagt fyrir Alþingi á 63. löggjafarþingi, 1944.)

1. gr.

Skipa skal fimm manna nefnd, og er verkefni hennar að sjá um, eftir því sem unnt er, að ávallt sé til í öllum verstöðvum landsins næg og góð beita við eðli-
legu verði.

2. gr.

Ríkisstjórnin skipar beitunefnd til þriggja ára í senn. Skipar atvinnumála-
ráðherra einn mann, og er hann formaður, en hinir fjórir skulu skipaðir eftir til-
nefningu þessara aðila, einn af hverjum: Fiskifélagi Íslands, Alþýðusambandi Ís-
lands, Sambandi íslenskra samvinnufélaga og Sölumiðstöð hraðfrystihúsanna.

3. gr.

Beitunefnd skal kappkosta að hafa sem nánast samband við félagssamtök
sjómanna og útvegsmanna um störf þau, er nefndin hefur með höndum. Kostn-
aður af störfum beitunefndar, þar með talin laun nefndarmanna, sem ráðherra
ákveður, skal greiðast úr ríkissjóði.

4. gr.

Beitunefnd skal áætla þörf landsmanna fyrir frysta beitu og kynna sér, hversu
horfir um öflun hennar. Fiskifélag Íslands skal annast skýrslu- og upplýsinga-
söfnun fyrir nefndina. Öllum þeim, sem hafa með höndum sölu eða geymslu á beitu-
sild, og öllum útgerðarmönnum er skylt að láta Fiskifélagi Íslands í té upplýs-
ingar um beitubirgðir, hvenær sem þess er óskað.

5. gr.

Ef athugun beitunefndar leiðir í ljós, að sérstök ástæða sé til að óttast beitu-
skort, er henni heimilt að fengnu samþykki ráðherra að frysta eða láta frysta
sild til beitu.

6. gr.

Óheimilt er að selja frysta sild til beitu, nema hún hafi verið metin og vottorð
fylgi um, að heitan sé góð og óskemmd vara og að henni fylgi ekki meiri klaki en
þörf krefur.

7. gr.

Fiskimatsmenn á hverjum frystingarstað annast beitumatið. Annast þeir starf
það, sem þeim er falið með lögum þessum, samkvæmt nánari reglum, er ráðherra
setur að fengnum tillögum beitunefndar. Matsmenn skulu, áður en þeir taka til
starfa, undirrita sérstakt drengskaparheit um, að þeir vilji vinna störf sín vel og
samvizkusamlega og fara eftir settum reglum um matið.

Þeir, sem síldina selja, greiða matsmönnum kaup þeirra.

8. gr.

Beitunefnd er heimilt að ákveða hámarksverð á frosinni beitu, enn fremur
hámark frystigjalds á beitu, geymslugjalds á beitu og geymslugjalds á beित्रi línu.
Brot gegn verðlagsákvörðunum nefndarinnar varða sektum, allt að 50000 kr.,
auk þess sem allur óleyfilegur söluhagnaður skal gerður upptækur.

9. gr.

Brot á lögum þessum eða reglum, sem settar verða samkvæmt þeim, verða sektum, allt að 10000 kr.

Fara skal með mál út af brotum á lögum þessum að hætti opinberra mála.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta:

Í janúarmánuði 1943 var samþykkt á Alþingi þingsályktun, þar sem skorað var á ríkisstjórnina að undirbúa og leggja fyrir Alþingi frumvarp til laga um beitumál. Atvinnumálaráðherra óskaði þess, að millipinganefnd í sjávarútvegsmálum tæki að sér að semja frumvarp um beitumálin. Meðfylgjandi frumvarp er samið með hliðsjón af tillögu nefndarinnar í þessum efnum, en þó nokkuð breytt.

Það er kunnugt, hve beitumál útgerðarinnar hafa verið í miklu öngþveiti víða um land undanfarin ár. Iðulega hefur það komið fyrir, að útgerð hafi dregizt saman eða stöðvazt í heilum verstöðvum vegna beituskorts. Slíkt hefur auðvitað valdið miklu tjóni, bæði fyrir þá, sem veiðin hefur stöðvazt hjá, og eins fyrir þjóðarheildina. Veiðistöðvun vegna beituskorts ætti að vera óþekkt fyrirbæri, þar sem jafnmikið veiðist til beitu og hér á landi.

Í frumvarpi þessu er lagt til, að skipuð verði sérstök fimm manna nefnd, sem hafi unsjón beitumálanna með höndum.

Í 4. og 5. gr. frumvarpsins er leitazt við að setja reglur, sem koma eiga í veg fyrir beituskort. Er fyrst og fremst ætlazt til, að beitunefndin fylgizt nákvæmlega með beitubirgðum á hverjum tíma og beiti sér fyrir, að nægilegt beitumagn sé til á hverjum stað. En auk þess þykir rétt, að hún hafi heimild til að efna til frystingar á beitu, ef sérstök hættu þykir á, að ekki verði tryggð næg góð beita á annan hátt.

Í 6. og 7. gr. eru ákvæði um, að meta skuli alla frysta beitu, sem höfð er til sölu.

Reynslan hefur sýnt, að nauðsynlegt er, að lög séu um slíkt, því að æðioft hefur það komið fyrir, að seld sé ónothæf beita. Þá er og kunnugt, að beitukaupendur kvarta oft undan því, að beitu, sem seld er eftir vigt, fylgi óeðlilega mikill klaki. Verður varla komizt hjá því að fyrirskipa mat á alla frysta beitu, ef tryggja á, að ekki sé seld skemmd eða svikin vara.

Í 8. gr. frumvarpsins er beitunefnd heimilað að setja hámarksverð á frosna beitu og ákvæði um annað það, sem nátengt er beituverði. Ákvæði þetta er nauðsynlegt til þess að koma í veg fyrir óeðlilegt verð, en reynslan sýnir, að verð á beitu er mjög mismunandi og í sumum tilfellum allt of hátt.